

Cmentarz ewangelicko-augsburski przy ul. Wiejskiej i Ciborowskiej w Radomiu

W XIX wieku w Radomiu i okolicach osiedliło się wielu Niemców z Saksonii oraz Austriaków i Holendrów. Najwięcej przybyszów zamieszkało we wsi Godów i Janiszpol. Z czasem, w drodze działań, stali się oni właścicielami zajmowanych gruntów. Byli to głównie rzemieślnicy i wykwalifikowani rolnicy, kuszeni przez władze carskie ulgami i przywilejami. Zagospodarowywali nieużytki i tworzyli zręby przemysłu garbarskiego w Radomiu. Koloniści mieszkali w większych zwartych grupach i byli zazwyczaj protestantami, dlatego też około 1859 roku założyli na pagórkowatym terenie w pobliżu ówczesnej wsi Godów, swój własny cmentarz. Z czasem ludzie ci zintegrowali się z ludnością polską a ich kolejne pokolenia wtopiły się w miejscowe społeczeństwo. W 1915 roku większość z nich została przez wyco-

fujące się z Radomia wojska carskie wywiezieni w głąb Rosji, skąd po zakończeniu wojny

powróciła. Przed 1939 rokiem osadnicy stanowili oni ok.70% mieszkańców Godowa. Po wybuchu II wojny światowej część z nich przyjęła obywatelstwo niemieckie co spowodowało, że latem 1944 roku w obawie przed zbliżającą się Armią Czerwoną, wyjechała z Godowa do Niemiec. Pozostali oskarżeni o współpracę z III Rzeszą zostali w 1945 roku przymusowo wysiedleni a cmentarz z powodu braku wiernych został zamknięty. Ostatecznego dzieła zniszczenia tej lokalnej nekropoli dokonał mijający czas oraz... cmentarne hieny. Właścicielem cmentarza, a właściwie tego co po nim zostało, jest od grudnia 2008 roku parafia ewangelicko – augsburska w Radomiu, która przeprowadziła ekshumację i przeniosła szczątki pochowanych tam ludzi do zbiorowego grobu na cmentarzu przy ulicy Kieleckiej. Dziś Jedyнным śladem po osadnikach z Godowa i Janiszpola pozostały rozsiane, na powierzchni około 0,8 ha, nieliczne szczątki nagrobków, butwiejący drewniany krzyż oraz pamięć okolicznych mieszkańców.

J.W.